

■ Uvodnik

Krizni i katastrofalni događaji više nego bilo koja druga događanja ukazuju na značaj i važnost osiguranja. Uz svjetsku pandemijsku krizu u Hrvatskoj se nakon razornih potresa u Zagrebu i na Banovini to dodatno pokazuje. No, niti nakon ranijih velikih šteta, poput katastrofalnih poplava, koje su zbog neodgovarajuće zaštitne infrastrukture, bile lakše predvidive nego neizvjesnost velikih trešnji, nisu u Hrvatskoj pokrenule odgovorniji osiguravateljni odnos prema javnoj i privatnoj imovini. Upozoravajuće seizmološke karte visokog rizika za velika područja Hrvatske i dalje uglavnom ostaju samo dio teorije osiguranja, nedovoljan poticaj za razumnu obvezu ugovaranja osiguravateljnih pokrića za slučaj katastrofa.

U takvim (ne)prilikama u Hrvatskoj se uglavnom okrećemo društvenoj solidarnosti i zahtjevima za javnom, proračunskom pomoći za saniranje šteta. Kaže se, ne bez razloga, da je mnogo pametnije učiti na tuđim greškama. Mi, međutim, niti na manje pametnom učenju na vlastitim greškama, ne učimo dovoljno. Imovina, bilo privatna ili javna, vlasništvo građana, tvrtki ili ustanova nedovoljno se osigurava. Jednako tako na neodgovarajući način odnosimo se prema vlastitim zdravstvenim ili starosnim rizicima – kada smo (radno) aktivni i možemo se osigurati, nedovoljno se oslanjamo na osiguranja za slučajeve kada ćemo biti (radno) neaktivni i nećemo moći snositi terete vlastite zaštite.

Sve više se oslanjamo na javne socijalne sustave koji su, zbog niza internih i eksternih razloga, sve manje u stanju odgovoriti svim onim potrebama zbog kojih u suvremenim društvima i postoje. Kako se pokrenuti u smjeru bolje odmjerenog odnosa socijalne i osobne odgovornosti prema rizicima pitanje je ne samo za odgovorne institucije države nego i za sam osiguravateljni sektor. To je prvorazredna društvena zadaća, danas tako očita.

Osiguravatelji moraju pronaći odgovore kako zaustaviti stagnaciju i potaknuti revitalizaciju životnih osiguranja. Osiguravatelji trebaju uložiti dodatni trud i nametnuti brži rast i opsežniju primjenu zdravstvenih osiguranja. Javno i obvezno zdravstveno osiguranje, svjedočimo tome već dugi niz godina, ni izbliza ne može odgovoriti na sve potrebe za zaštitom ugroženog zdravlja ljudi. Postojeća zakonska i institucionalna rješenja neodgovarajuća su i ne idu u korak s vremenom.

U Hrvatskoj smo neusklađeni s europskim rješenjima. Osiguranje imovine također nije, ni izbliza, na onoj razini na kojoj bi trebalo i moglo biti. Za opsežne subvencije odnosno poticaje koje po različitim osnovama, plaća država npr. u poljoprivredi, gotovo da se ne zahtjeva ugovorna osiguravateljna zaštita. Međutim, u slučaju šteta, kakve se događaju nakon suša, poplava ili požara, koji tu istu poticanu i subvencioniranu aktivnost i proizvode unište, traži se proračunska pomoć i obeštećenja.

Razine isplaćenih državnih pomoći za katastrofalne štete od prirodnih nepogoda

bilo bi racionalnije usmjeravati u prethodnu osiguravateljnu zaštitu nego u naknadnu pomoć za saniranje posljedica. U to se lako možemo uvjeriti ako, primjerice, samo pogledamo razinu proračunskih sredstava za subvencioniranje, poticajna sredstva, ulaganja državne investicijske i kreditne banke i agencija s jedne strane te, s druge strane, razinu isplaćenih proračunskih sredstava za pomoć u sanaciji šteta na nekim od stradalih (da, događa se!) dobara u koja se ulaže. A da se zahtjeva odvajanje dijela subvencioniranih i poticajnih sredstava za premije osiguranja, česti slučajevi zahtijevanja pomoći u otklanjanju posljedica katastrofalnih šteta, mnogo manje bi opterećivali javne izdatke, imali bismo mnogo manje društvenoga nezadovoljstva zbog nemogućnosti naknađivanja stvarnih šteta.

Dugovječna je ovo priča u Hrvatskoj koja nikako da krene pram oživotvorenju. Stoga to i dalje ostaje trajna zadaća osiguravateljnog sektora i njegovih institucija. Kako se pokazuje otpornim i izdržljivim u krizi bez presedana u suvremenoj povijesti, osiguravateljni sektor na isti način mora pokazati koliko svoju stručnu tako i organizacijsku sposobnost i nametnuti javni dijalog svih odgovornih čimbenika u državi i društvu koji bi vodio novom dogovoru za jačanje uloge osiguravateljne industrije u financijskom sektoru kao i u ukupnoj gospodarskoj djelatnosti.

I ovaj, kao i raniji brojevi Hrvatskog časopisa za osiguranje, tematski je raznovrstan. Prilozi zorno ukazuju na širinu aktualnog interesa struke. Teme su očit odraz vremena i izazova s kojima smo suočeni. Odgovori koje nude autori, stručno su utemeljeni, na razini zahtjeva suvremenih znanstvenih pristupa, na tragu najbolje profesionalne prakse.

Ne manje je važno, dapače, da se i u ovom, uostalom kao i u ranijim izdanjima Hrvatskog časopisa za osiguranje, javljaju nova imena, od reda mlađi autori, specijalizirani stručnjaci za pojedine teme u širokom stručnom području osiguravateljne struke. To nije samo dobar, ohrabrujući zalog za visoku stručnost i profesionalnost u budućem razvitku osiguravateljne struke i djelatnosti, to je i svojevrsna zadovoljština i priznanje veteranima struke, bilo onima u djelatnosti bilo onima u akademskoj zajednici, za njihov dobar primjer i uzoran odgojni rad.

Damir Zorić